

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w Katowicach działającego
na rzecz małoletniej S. K.

przeciwko A. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 15 października 2021 r., sygn. akt II Ca 2479/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach

Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 15 października 2021 r. (sygn. akt II Ca 2479/20) pozwana A. Spółka Akcyjna z siedzibą w W. oparła wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem strony skarżącej, przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (istotne zagadnienie prawne) dotyczy pytania: „czy uznanie przez Sąd zapisu umowy zlecenia dotyczącego wysokości wynagrodzenia za nieważny skutek uchybienia obowiązkom z art. 101 § 3 k.r.i.o., przy równoległym uznaniu przez Sąd ważności pozostałej części umowy, stanowi odpadnięcie podstawy prawnej świadczenia zleceńodawcy (wynagrodzenia) w całości, uprawniające go do żądania zwrotu całego zapłaconego wynagrodzenia, czy też jedynie jego części - natomiast Sąd jest władny ustalić należne zleceniobiorcy wynagrodzenie wg kryteriów ustawowych, zasądzając jedynie różnicę?”. Jednocześnie, w ocenie pozwanej Spółki „nie odpadła podstawa prawna świadczenia, albowiem umowa stron pozostaje w mocy. Wskutek nieważności zapisu jej § 4 zachodzi taki stan, jak gdyby strony nie ustaliły w umowie należnego wynagrodzenia. Równolegle ponad wszelką wątpliwość zamiarem stron nie było świadczenie pod tytułem darmym”. Skarżąca nie sprostowała wymogom stawianym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla wykazania przedmiotowej przesłanki przedsądu. Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, I C BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że

w sprawie występuje zagadnienie odznaczające się nowością, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Nadto skarżący poza powinnością sformułowania dostrzeżonego zagadnienia prawnego obowiązany jest przedstawić pogłębioną argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Tymczasem skarżąca tytułem wykazania przedmiotowej przesłanki ograniczyła się do lakonicznej wzmianki - która nie może świadczyć o spełnieniu wymogu sformułowania rzetelnego uzasadnienia - że wskazane w skardze zagadnienie, istotnie występuje.

Skarżąca nie wykazała również, aby w sprawie zachodziła przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określona przez art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga, bowiem od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, nie publ., z 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, nie publ. i z 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, nie publ.). Skarżąca powołując się na przedmiotową przesłankę stwierdziła, że „istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, tj. art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c. i art. 101 § 3 k.r.i.o oraz w zw. z art. 735 § 2 k.c. (398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), poprzez wskazanie czy w przypadku uznania za nieważny zapisu umowy zlecenia dotyczącego wysokości wynagrodzenia zleceniobiorcy, wskutek zawarcia umowy z uchybieniem obowiązku uzyskania zgody sądu opiekuńczego (przy zachowaniu ważności samej umowy), zleceniobiorcy przysługuje wynagrodzenie ustalane według zasad wskazanych w art. 735 § 2 k.c., czy też w oparciu o obowiązujące taryfy dla innych świadczeń o najbardziej zbliżonym charakterze”. Następnie

wyraziła zwięzły pogląd, wedle którego „zastosowanie winien znaleźć tutaj art. 735 § 2 k.c. - jeżeli nie ma obowiązującej taryfy, a nie umówiono się o wysokość wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające wykonanej pracy. Przy czym, (...) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu może być stosowane jedynie posiłkowo i uzupełniająco, gdyż nie jest ono źródłem obowiązującej taryfy w rozumieniu art. 735 § 2 k.c.". Nie ulega wątpliwości, że skarżąca nie sprostала wymaganiom wskazanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., o których była mowa, albowiem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się jedynie do przedstawienia potrzeby wykładni przepisów prawa wskazanych w skardze kasacyjnej i stwierdzeniu, że powinny być one wykładane zgodnie ze stanowiskiem skarżącej. Należy podkreślić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – będące wyodrębnioną częścią skargi kasacyjnej obok przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia - nie przedstawia żadnego wyводу prawnego odnoszącego się do orzecznictwa sądowego czy wypowiedzi piśmiennictwa wykazującego istnienie sformułowanego zagadnienia prawnego czy istnienia potrzeby wykładni przepisów prawa. Dotyczy to w szczególności zagadnienia skutków prawnych uznania części postanowień umowy o charakterze odpłatnym za sprzecznych z ustawą (art. 58 § 3 k.c.). Nie jest zaś obowiązkiem Sądu Najwyższego na etapie oceny istnienia przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania samodzielne poszukiwanie istnienia tych przyczyn, a określonych w art. 398⁹ § pkt 1 i 2 k.p.c.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

[ł.n]

